

Wojciechowski, Wacław

Dziś i jutro Fabryki Maszyn Żniwnych w Płocku

Notatki Płockie 24/2-99, 7-9

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dziś i jutro Fabryki Maszyn Żniwnych w Płocku

Pracująca w oparciu o ponad stuletnie tradycje załoga FMŻ utrzymuje nadal wysokie tempo w rozwoju konstrukcji, badań technologicznych wytwarzania oraz dynamice produkcji.

Pragnę przekazać pewne refleksje związane z dokonaniem w ostatnich 10 latach, zwracając uwagę na koncepcje, które doprowadziły mało znany zakład do wielkiego przedsiębiorstwa produkującego 13% wartości całej branży maszyn rolniczych. Jak już wielokrotnie podkreślałem, dokonania nasze są tworem polskiej myśli technicznej i przykładem, że poziom światowy w konstrukcji, technologii i produkcji można osiągnąć nie tylko drogą zakupu licencji.

Analizując nasze niepowodzenia z lat 1956—1965, stwierdzamy, że główną ich przyczyną była szczupłość kadry technicznej, szczególnie w grupie konstruktorów, badaczy i technologów. Centralizacja programów rozwoju techniki, sterowanie z wysokiego szczebla drobnymi tematami ograniczały maksymalnie i tak już niewielkie możliwości zakładu.

Trzeba jednak przyznać, że już w tym okresie zakład miał dużą grupę zdolnych konstruktorów i technologów, którzy zbierali doświadczenia, modernizując kombajn ZMS-4 oraz „Vistulę”. Dzisiaj stanowią trzon Ośrodka Badawczo-Rozwojowego i z młodszymi kolegami podejmują nowe tematy techniczne.

Dnia 28 kwietnia 1975 roku członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR Edward Babiuch dokonał dekoracji sztandaru zakładowego Orderem Sztandaru Pracy I Klasy, będącego najwyższym uznaniem załogi Fabryki Maszyn Żniwnych w Płocku za jej ofiarność i trud w rozwoju przemysłu maszyn rolniczych w Polsce

Tak więc prace nad programem przygotowania konstrukcji oraz produkcji nowoczesnych kombajnów zbożowych typu „Bizon” rozpoczęliśmy od rozbudowy zaplecza technicznego fabryki. W ciągu kilku lat 4-krotnie zwiększyliśmy potencjał biur konstrukcyjnych, 7-krotnie zakład badawczy, 4-krotnie biuro technologiczne wraz z organizatorami produkcji. W latach 1970—78 środki przeznaczone na badania i rozwój wzrosły 10-ciokrotnie. Dzisiaj na potrzeby rozwoju pracuje około 10% zatrudnionych ogółem w przedsiębiorstwie. Należy dodać do tego potencjał instytutów naukowych: Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu, IMBiER w Kłodzku, wyższych uczelni rolniczych, Politechniki Warszawskiej — filii w Płocku — z którymi wiąże nas wieloletnia współpraca.

Produkcja nowoczesnego kombajnu nie byłaby możliwa w warunkach technologicznych i organizacyjnych występujących przy produkcji kombajnu „Vistula”. Pomyślnie próby prototypów kombajnów, powiązane z ważnym państwowym problemem zbioru zbóż — spowodowały, że rozwój potencjału zakładu został objęty specjalną uchwałą Prezydium Rządu nr 34 z 1970 roku. Nadało to duży rozmach w prowadzonej modernizacji zakładu i szybko przyniosło efekty.

Wzrost produkcji osiągnęliśmy głównie poprzez technologiczne uzbrojenie stanowiska pracy. I tak np. w latach 1970—1978 wartość technicznego uzbrojenia stanowiska pracy wzrosła 3-krotnie, a wydajność na jednego zatrudnionego wzrosła 3,5-krotnie.

Zakład został wyposażony w niezbędne, najnowocześniejsze obrabiarki, w tym również sterowane numerycznie. Wydział obróbki wiórowej wykonuje 12% pracochłonności na takich obrabiarkach. W efekcie obniżyła się pracochłonność jednostkowa kombajnu z 2750 do 500 godzin, co pozwala nam w br. wyprodukować 4500 szt. kombajnów.

Powyższe dokonania nie byłyby możliwe bez ambitnej i wyszkolonej załogi. Stara kadra zakładu, która przejęła na siebie największy trud — uruchamiając po zakończeniu wojny zakład i organizując pierwszą produkcję, również w okresie modernizacji i rozbudowy, rozwiązywała najtrudniejsze zadania. Niezbędny wzrost kwalifikacji młodej kadry zapewniony został głównie poprzez utworzenie własnej, przyzakładowej szkoły zawodowej oraz technikum wieczorowego. Od utworzenia zespołu szkół — w 1961 roku — ukończyło je ponad 2000 absolwentów. W latach 1954—1978 zakład wyprodukował łącznie z „Vistulami” 42 500 kombajnów zbożowych. Ocenia się, że w eksploatacji znajduje się 25 000 kombajnów głównie typu „Bizon”.

Według oceny specjalistów, niezbędna liczba kombajnów zbożowych w kraju, dla zapewnień

nia zbioru zbóż w ciągu 8—10 dni powinna wynosić około 60—65 tys. szt., co dałoby wskaźnik 120 ha na 1 kombajn.

W br. dane przedstawiają się następująco: PGR-y 120—140 ha/komb., Spółdzielnie produkcyjne, użytkownicy indywidualni 500 ha/komb. Dla przykładu podam, że wskaźnik ten w krajach zachodnich waha się od 37 ha do 180 ha na 1 kombajn.

Powyższe dane wskazują, że zapotrzebowanie na kombajny w kraju jest bardzo duże i nie zostanie szybko zaspokojone. W 1971 roku podjęta została decyzja o dalszej rozbudowie naszego przedsiębiorstwa, w wyniku której zdolność produkcyjna zostanie zwiększona do 8 tys. szt. kombajnów rocznie, przy równoczesnym przejściu kooperacji technologicznej z innych zakładów. I tak np. przejście produkcji przyrządów tnących z Lublina, podnośnika pochylonego z Kutna, tylnego wózka z Czarnej Białostockiej wyeliminuje uciążliwy transport (3 tys. wagonów rocznie) oraz zwolni potencjały produkcyjne tych zakładów na produkcję innych maszyn rolniczych.

Znajdujący się w końcowej fazie nowy zakład cechują bardzo nowoczesne parametry technologiczne i organizacyjne. Przewiduje się, że w jednej części nowej hali (o powierzchni blisko 8 ha) odbywać się będą dostawy materiałów hutniczych, a w drugiej — wysyłka gotowych wyrobów.

Transport do większości stanowisk roboczych, gniazd spawalniczych, montażowych odbywać się będzie za pomocą podwieszonych konwojów. Pracochłonność kombajnu zostanie (według projektu) obniżona blisko 20%. Będzie to niewątpliwie największy i najnowocześniejszy zakład maszyn rolniczych w kraju i Europie.

Mając w bliskiej perspektywie tak poważny potencjał produkcyjny — zaplecze techniczne zakładu — OBR Maszyn Żniwnych pracuje nad nowymi modelami maszyn. W roku bieżącym rozpoczęliśmy seryjną produkcję 4 typów kombajnów — „Bizon 5043”, „Bizon-Super 5056”, „Bizon-Rekord 5058”, „Bizon-Gigant 5061” — wykonywanych w 20 różnych wersjach, w 100% oznaczonych znakiem jakości „1”.

Podjęliśmy również przygotowania konstrukcyjne maszyn rolniczych nie mających nic wspólnego z kombajnami zbożowymi, jak np. prasa do silosowania ziarna kukurydzy, rozdrabniacz ziarna oraz największa nowość — wielozadaniowy transporter górski.

Przedłożone zamierzenia oraz wysokie tempo ich realizacji pozwalają mi wyrazić przekonanie, że lata 1980—1985 będą dalszym okresem dynamicznego rozwoju przedsiębiorstwa, pracującego dla mechanizacji krajowego rolnictwa.

Załoga przedsiębiorstwa dokłada wszelkich starań, aby już w najbliższych latach znana była nie tylko z produkcji kombajnów zbożowych, lecz również z innych poszukiwanych przez rolnictwo maszyn.

Die in Anlehnung an hundertjährige Traditionen der Entwicklung von Konstruktionen und Untersuchungen arbeitende Fabrik erhält weiterhin das hohe Tempo in der Herstellungstechnologien wie auch in der Produktionsdynamik.

Die bisherigen Errungenschaften verdankt die Fabrik der Anstrengung ganzer Mannschaft, vor allem aber der Gruppe begabter Technologen und Konstrukteure, die immer neue technische Themen unternehmen.

In einigen Jahren wurde das Konstruktionsbüro und technologisches Büro 4-fach, und die Forschungsanstalt 7-fach vergrößert.

In den Jahren 1970—79 hat der zu Untersuchungen und Entwicklung bestimmte Geldaufwand 10-mal gesteigert.

Für die Entwicklung arbeiten 100/0 der Beschäftigten des Betriebes und wissenschaftliche Instituten, wie: Institut für Landmaschinen in Poznań, Institut für Mechanisierung, Elektrifizierung und Bau der Landwirtschaft in Kludzienko, Technische Hochschulen und Akademien für Landwirtschaft.

Die Produktion von modernen Mähdreschern wurde

durch die moderne Technologie und Ausrüstung des Betriebes mit den modernsten Werkzeugmaschinen — darunter auch numerisch gesteuerten Maschinen — ermöglicht.

Auf polnischen Feldern arbeiten bisher 25.000 Mähdrescher. Damit die Ernte möglichst schnell verlaufen kann, sollten 60.000—65.000 Mähdrescher eingesetzt werden. Zwecks Deckung dieses Bedarfes an Mähdreschern wird der Betrieb in Plock ausgebaut und in der Zukunft 8.000 Maschinen jährlich produzieren. Er wird zu einem der modernsten Betriebe in Europa.

In diesem Jahr trat man an die Herstellung von Bizon 5043, Bizon Super 5056, Bizon-Rekord 5058, Bizon Gigant 5061 heran.

Es wurden auch Vorbereitungen von Konstruktionen der anderen Landmaschinen, wie Presse zum Silomaiz, Strohhäcksler, und Mehraufgaben-Werkzeugträger, getroffen.

Die Belegschaft der Fabrik wird sich Mühe geben, damit der Betrieb in der Zukunft nicht nur durch die Mähdrescher, aber auch andere Landmaschinen bekannt wird.

